

Asia: VN/22704/2021

Lausuntopyyntö työryhmän luonnoksesta kansalliseksi ilmastonmuutokseen sopeutumissuunnitelmaksi 2030 (KISS2030)

Lausunnonantajan lausunto

- 1. Onko ehdotettu kansallinen ilmastonmuutokseen sopeutumissuunnitelma 2030 tasapainoinen, eli onko kaikki tarvittavat näkökohdat huomioitu?**

Kaikki näkökohdat on huomioitu kaupungin toiminnan näkökulmasta kattavasti.

- 2. Tarkemmat huomiot luvusta 'Havaitut muutokset, vaikutuskenaariot ja riskit' (Luku 2.2)**

Luvussa on tuotu esille, miten Suomeen kohdistuvat muutokset ovat seuraavien vuosikymmenten aikana verrattain pienet. Globaalisti muutokset voivat olla suuriakin ja tämä tulee vaikuttamaan myös Suomen olosuhteisiin ilmastonmuutokseen sopeutumisessa esimerkiksi kehittyvien alueiden avuntarpeena tai muuttoliikkeenä maahamme. Seuraukset infrastruktuuriin ja rakennettuun ympäristöön ovat kuitenkin jo havaittavissa, joten sopeutumissuunnitelma on tärkeä asiakirja tässä vaiheessa. Taloudelliset vaikutukset kuntataloudelle voivat olla paikallisesti merkittäviä ja niitä on jo esiintynyt esimerkiksi lisääntyneen sadannan ja sään ääri-ilmiöiden myötä.

- 3. Tarkemmat huomionne suunnitelman visiosta ja päämääristä (Luvut 2.3 ja 2.4)**

Visio ja päämäärät ovat selkeitä ja kattavia.

- 4. Näkemyksenne teemasta 'Kansallisen tason strateginen suunnittelu ja ennakointi' ja siihen sisältyvistä tavoitteista ja toimenpiteistä oman toimialanne tai toimintanne näkökulmasta?**

Kaupungin toiminnan näkökulmasta korostuu varautumissuunnitelmat ja mahdolliset tulevat muutokset lainsäädännössä ilmastonmuutokseen sopeutumisen osalta. Tämä tulee tarkoittamaan uusia velvoitteita ja vastuita kunnille. Johdantotekstissä kuvataan, miten ilmastonmuutokseen sopeutuminen on sijoitus tulevaisuuteen. Lainsäädäntöä valmistellessa on kuitenkin syytä huomioida kuntien lisääntyneet vastuut ja rajalliset resurssit sekä eriarvoiset lähtökohdat ilmastonmuutokseen sopeutumisessa.

- 5. Näkemyksenne teemasta 'Kokonaisturvallisuus ja yleinen huoltovarmuustyö' ja siihen sisältyvistä tavoitteista ja toimenpiteistä oman toimialanne tai toimintanne näkökulmasta?**

Ei huomautettavaa.

6. Näkemyksenne teemasta 'Ruoka- ja ravitsemusturva' ja siihen sisältyvistä tavoitteista ja toimenpiteistä oman toimialanne tai toimintanne näkökulmasta?

Maatalouden toimintaedellytysten turvaaminen ja ilmastokestävä ruuan tuotanto ja kulutus ovat tavoitteena erittäin kannatettavia omavaraisuuden turvaamiseksi ja elinkeinojen tukemiseksi.

7. Näkemyksenne teemasta 'Infrastruktuuri ja rakennettu ympäristö' ja siihen sisältyvistä tavoitteista ja toimenpiteistä oman toimialanne tai toimintanne näkökulmasta?

Erillisinä alakohtina on käsitelty vesihuolto, liikenne- ja viestintäinfrastruktuuri, rakennettu ympäristö sekä energiainfrastruktuuri ja teollisuus

Tässä luvussa on erityisesti kuntien teknistä toimialaa koskevia toimenpiteitä. Muutokset tulevat kohdistumaan ohjeistukseen, riskienhallintaan, toimintaohjelmiin, toimintamalleihin, kaavoitukseen, vaikutusten arviointeihin, rakentamiseen ja lainsäädäntöön. Rahoitus on osoitettu budjettirahoituksen, erillisenä lisärahoituksena ja virkatyönä. Tässä huomioi kiinnittyy siihen, että virkatyön osuus kaupungin toiminnassa ja lisääntyneen lainsäädännön aiheuttamat kuormat kuntien virkatyön lisäämisessä tulisi arvioida. Tulisi myös huomioida se miten erilaisia lähtökohtia kunnilla on panostaa sopeutumisen suunnitteluun ja hallintaan alueellisesti ja taloudellisesti.

8. Näkemyksenne teemasta 'Kuivuusriskien hallinta, luonnonvarojen käyttö ja hoito, luonnon monimuotoisuus ja luontopohjaiset ratkaisut' ja siihen sisältyvistä tavoitteista ja toimenpiteistä oman toimialanne tai toimintanne näkökulmasta?

Ei huomautettavaa.

9. Näkemyksenne teemasta 'Terveysten suojeleminen ja edistäminen' ja siihen sisältyvistä tavoitteista ja toimenpiteistä oman toimialanne tai toimintanne näkökulmasta?

Tässä erityisesti kaupunkisuunnittelun toimintasuunnitelmissa tulee painetta huomioida helteiden terveysvaikutusten ehkäiseminen. Valtionhallinnon on laadittava vuoteen 2025 mennessä kansallinen toimenpidesuunnitelma, jolta kaupunki odottaa hyviä toimintamalleja ja suunnitteluohjeita hellevaikutusten ehkäisemiseksi.

10. Näkemyksenne teemasta 'Kulttuuriperinnön ja –ympäristön suojeleminen' ja siihen sisältyvistä tavoitteista ja toimenpiteistä oman toimialanne tai toimintanne näkökulmasta?

Erittäin tärkeä ja kannatettava toimenpiteineen, jossa valtionhallinto ja vastuuorganisaatiot luovat toimintamallin, jolla ehkäistään ilmastonmuutoksen vaikutukset kulttuuriperintöön ja pyritään edistämään kulttuuriperinnön digitointia, digitaalisten palveluiden kehittämistä sekä digitaalisen kulttuuriperinnön säilymistä.

11. Näkemyksenne teemasta 'Alue- ja kuntatason ilmastoriskien hallinta' ja siihen sisältyvistä tavoitteista ja toimenpiteistä oman toimialanne tai toimintanne näkökulmasta?

Tavoitteena on saada aikaiseksi kunnille ilmastoriskien hillitsemiseksi tarvittavat oppaat ja ohjeistukset, ohjata kuntia johdonmukaisesti ja luoda rahoitusmahdollisuuksia, jotka kannustavat alue- ja kuntatason toimijoita sopeutumistyön vahvistamisessa. Kuntien näkökulmasta

rahoitusmahdollisuuksien luominen tueksi kuntien ilmatoriskien ehkäisemiseksi ja ilmastomuutokseen sopeutumiseksi ovat avainasemassa. Valtionhallinnon ohjauksen rooli on erityisen tärkeää teknisellä toimialalla ja ympäristön suojelussa, koska kuntatasolla tietotaitoa ilmastomuutokseen sopeutumisessa tarvitaan jatkossa lisääntyvässä määrin.

12. Näkemyksenne teemasta 'Tietopohjan vahvistaminen ja tiedon jalkauttaminen' ja siihen sisältyvistä tavoitteista ja toimenpiteistä oman toimialanne tai toimintanne näkökulmasta?

Ei huomautettavaa.

13. Näkemyksenne teemasta 'Viestintä ja vuorovaikutus' ja siihen sisältyvistä tavoitteista ja toimenpiteistä oman toimialanne tai toimintanne näkökulmasta?

Ei huomautettavaa.

14. Näkemyksenne teemasta 'Kansainvälinen yhteistyö' ja siihen sisältyvistä tavoitteista ja toimenpiteistä oman toimialanne tai toimintanne näkökulmasta?

Ei huomautettavaa.

15. Näkemyksenne teemasta 'Sopeutumisen seuranta ja arviointi' ja siihen sisältyvistä tavoitteista ja toimenpiteistä oman toimialanne tai toimintanne näkökulmasta?

Ei huomautettavaa.

16. Näkemyksenne luvun 2.5.13 lisäselvitystä vaativista toimenpiteistä oman toimialanne tai toimintanne näkökulmasta?

Kuntien näkökulmasta julkisen ja yksityisen sektorin yhteistyön kehittäminen, yhteistyön laajentaminen järjestökentän kanssa ja julkiset hankinnat sekä edellä mainittuihin kohtiin kohdistuvat valtionhallinnon ohjeet ja säännöt vaikuttavat kaupunkiorganisaation arkeen. Näiden valmistelussa tulee kiinnittää huomiota alueellisiin eroihin esimerkiksi julkisten hankintojen osalta.

17. Miten arvioisitte suunnitelman toimenpiteiden vastuuttamista? Mahdolliset toimenpidekohtaiset ehdotuksenne toteuttajien lisäämiseksi tai poistamiseksi?

Vastuut ovat osoitettu valtionhallinnolle ja osittain myös kunnille. Kuntien vastuuttaminen tulee tapahtua toimenpiteiden vaikutuksia huolella arvioiden. Taloudelliset vaikutukset on arvioitava yhdessä kuntatoimijoiden kanssa.

18. Millaisena näette oman organisaationne tai edustamanne tahon roolin sopeutumis suunnitelman tavoitteiden ja toimenpiteiden toteuttamisessa?

Lainsäädäntö tulee ohjaamaan sopeutumista ja sopeutumisen suunnittelu on jo nyt sisällä viranhaltijatyössä. Odotamme tarkkaan harkittuja ja vaikutuksineen hyvin arvioituja ohjeita ja lainsäädäntöä. Lisäresursseja kunnille sopeutumisen suunnitteluun, kouluttautumiseen ja toimenpiteisiin on syytä varata valtionhallinnon toimesta.

19. Tarkemmat huomiot vaikutustenarvioinnista (Luku 2.6)

Vaikutusten arviointi on pintapuolinen ja vaatii syventämistä.

20. Muut huomiot suunnitelmaluonnoksesta.

Ei huomautettavaa.

Niemi Sari
Iisalmen kaupunki - Tekninen toimiala